N°. 80. 1857.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 25 's jaars; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

VRIJDAG 3 APRIL.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 29sten Maart jl., n°. 49, is aan jhr. *F. H. W. von Scherff*, Hoogstdeszelfs buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij den Duitschen Bond, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder grootkruis der Danebrog-orde, hem door Zijne Majesteit den Koning van Denemarken geschonken.

Sedert de laatst gedane bekendmaking (*Staats-courant* van den 6den Februarij 1857) zijn door de belanghebbenden geligt de volgende door Z. M. verleende octrooijen:

een in dato 25 Junij 1856, voor den tijd van vijf jaren verleend aan A. G. J. van Langenhove, woonachtig te Parijs, domicilium gekozen hebbende bij directeuren der Vereeniging voor Volksvlijt te Amsterdam, op de invoering van toestellen, dienende tot de verkoling van steenkolen, hout, turf enz., geschikt voor technisch als ook voor huishoudelijk gebruik, zoowel afzonderlijk als verbonden met de distillatie of voortbrenging van gaz; geschikt tot verlichting en verwarming, alsmede voor de afscheiding van bitumineuse en ammoniacale stoffen, zonder daarbij voor de distillatie gebruik te maken van afzonderlijke fornuizen of brandstoffen, en met weglating van de retorten, gewoonlijk in de gasfabrieken gebezigd; en eindelijk voor een toestel (extracteur genaamd), dienstig tot het uitzuigen van rook, welke toestel bij alle vaste en vervoerbare en andere stoomtuigen kan worden gebezigd;

een in dato 16 Augustus 1856, voor den tijd van vijftien jaren, gerekend van den 10den April 1855, verleend aan H. Biebuyck, woonachtig te Brussel, domicilium gekozen hebbende bij J. J. van Dort, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van verbeteringen aan vracht- en sleep-stoombooten, bijzonder geschikt voor de vaart op kanalen, wegens eenen minderen oever-afslag;

een in dato 25 Augustus 1856, voor den tijd van vijftien jaren verleend aan P. A. le Comte de Fontaine Moreau, woonachtig te Parijs, domicilium gekozen hebbende bij L. J. Vonk, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van verbeteringen in het verzilveren, vergulden of overdekken met platina van spiegelglas;

een in dato 31 Augustus 1856, voor den tijd van tien jaren verleend aan J. Kite, woonachtig te Vauxhal bij Londen, domicilium gekozen hebbende bij A. F. de Bas, procureur te 's Gravenhage, op de invoering van verbeteringen aan de werktuigen tot het uitpersen van water uit verschillende stoffen;

een in dato 9 December 1856, voor den tijd van vijf jaren verleend aan C. J. Kole, woonachtig te Willemstad, op de uitvinding van verbeteringen aan den gewonen kleiploeg, wordende de alzoo verbeterde ploeg door hem genoemd » Ruigenhilsche schroefploeg";

een in dato 14 December 1856, voor den tijd van vijf jaren verleend aan F. Benkler, woonachtig te Wiesbaden, domicilium gekozen hebbende bij J. H. Gaade, solliciteur te 's Gravenhage, op de invoering van eene verbeterde lamp, waarin met voordeel hars-olie kan worden verbrand, zonder eenigen reuk te verspreiden;

een in dato 17 December 1856, voor den tijd van vijftien jaren, gerekend van den 20sten November 1855, verleend aan C. R. Neustadt, woonachtig te Parijs, domicilium gekozen hebbende bij L. J. Vonk voornoemd, op de invoering van eene nieuwe inrigting van kraan tot het tillen en verplaatsen van lasten.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien brengt ter algemeene kennis, naar aanleiding van art. 7 der wet van den 26sten April 1852 (*Staatsblad* n°. 90), dat de navolgende kapitalen aanwezig zijn, tot verzekering van de verzilvering van het in omloop zijnde bedrag van f 10,000,000.00 in Muntbiljetten:

Inschrijvingen op het Grootboek van Nationale Schuld:

1°. op het $2^1/_2$ pcts. Grootboek een kapitaal van f 18,788,000.00, naar den koers, aangewezen bij art. 5 der wet, van 50 ten honderd, uitmakende eene waarde van	f 9,394,000.00
2°. op het 3 pcts. Grootboek een kapitaal groot f 1,010,300.00, naar den koers aangewezen bij art. 5 der wet, van 60 ten honderd, uitmakende eene waarde van	606,180.00
	f 10,000,180.00

's Gravenhage, den 31sten Maart 1857.

De Minister voornoemd,
VROLIK.

Bij den Minister van Finantien is ontvangen eene som van *vijf en twintig gulden*, onder de letters AZ., uit *Velp* bij *Arnhem*, tot voldoening van bij vergissing te weinig betaald successieregt ingezonden.

's Gravenhage, den 1sten April 1857.

De Minister voornoemd,
VROLIK.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Met den 30sten Maart jl. is de termijn voor de ontruiming van het Turksche gebied verstreken; en het schijnt dat ditmaal door al de mogendheden aan het voorschrift van het Parijsche Congres voldaan is. Ook het Britsche eskader heeft den Bosporus verlaten, en de admiraal Lyons is den 28sten Maart van daar naar Engeland gestevend.

ITALIE.

Sommige dagbladen hebben verzekerd dat de Westersche mogendheden werkzaam waren om eene verzoening tusschen Oostenrijk en Piemont tot stand te brengen, en dat die pogingen een goeden uitslag beloofden. Het Oostenrijksche gouvernement heeft dienstig geacht zoodanige berigten tegen te spreken; en zijn half-officieel orgaan, de *Oesterreichische Correspondenz*, verklaart dat er in de betrekking tusschen de twee staten vooreerst geene verandering, ten goede of ten kwade, te verwachten is.

SPANJE.

Volgens een telegraphisch berigt uit Madrid van 31 Maart jl. is de uitslag der verkiezingen nog gunstiger voor het ministerie dan vooraf verwacht was: in de nieuwe kamer van Spaansche volksafgevaardigden zullen slechts zeven progressisten en zes absolutisten zitten; overigens is de keuze overal op conservativen gevallen, en daaronder zijn niet minder dan vijftig personen van hoog adellijke afkomst. Slechts vier dagbladschrijvers zijn gekozen. De openbare orde is nergens gestoord. Deze uitslag in een land, hetwelk in 1854 geheel door revolutionaire begrippen beheerscht werd, heeft velen bevreemd.

FRANKRIJK.

De *Pays*, een ministerieel blad van Parijs, bevestigt het berigt, dat Denemarken, in zijn geschil met Duitschland betrekkelijk de Hertogdommen, de ondersteuning van het Fransche gouvernement ingeroepen heeft. Het blad ziet daarin een nieuw bewijs voor de waarheid der opmerking, dat Napoleon III de scheidsregter van Europa geworden is.

Een ander ministerieel blad, de *Patrie*, berigt dat er bij den Franschen staatsraad thans werkelijk een ontwerp ingediend is van eene wet, houdende strafbepalingen tegen degenen die adellijke titels voeren zonder daartoe geregtigd te zijn.

— Tot bevestiging van Frankrijks invloed op den Arabischen volksstam zal te Algiers op staatskosten eene inrigting voor middelbaar onderwijs ten dienste hoofdzakelijk van Arabische jongelieden opgerigt worden. De *Moniteur* van 31 Maart behelst de daarvoor vastgestelde bepalingen. Aan die inrigting zal door eenen Arabier onderwijs in de Mohammedaansche godsdienstleer gegeven worden; hierdoor wil het gouvernement aan de Arabieren de zekerheid geven, dat hunne kinderen op die school niet aan proselyten-jagt zullen blootstaan.

ENGELAND.

Gisteren (Woensdag) was te Londen de uitslag van 418 verkiezingen bekend: van de gekozenen worden door ministeriele bladen 230 tot de liberale partij gerekend; terwijl de overige tot de conservative partij behooren of daartoe overhellen. Of het ministerie Palmerston op de ondersteuning van al die liberalen kan staat maken, wordt betwijfeld.

— Onlangs is een verdrag tusschen Engeland en Marocco gesloten. De Londensche *Times* deelt thans de bepalingen daarvan mede en zegt verder in het algemeen: » Met de opneming van Turkije in het Europesche statengezin is een groot vraagstuk gelukkig opgelost. Dat dit een heilzaam voorbeeld voor de andere Mohammedaansche staten zou zijn, was te verwachten. In onze dagen, terwijl de overmagt der Christelijke en beschaafde natien zich overal ter wereld doet gevoelen, zien ook de vorsten van de verst afgelegen landen in, dat het voor hunne veiligheid volstrekt noodig is, in nadere betrekking met de groote mogendheden van het Westen te treden en alle gevaren, waarmede zij door de eerzucht van eene of andere van haar mogten bedreigd worden, af te weren door hunne dynastie en hun gebied onder de hoede van verscheidene mogendheden te stellen. Onder die vorsten, welke uit eigen beweging eenigermate in het Europesche statenstelsel treden, kunnen wij thans tot onze blijdschap ook den Sultan van Marocco tellen. Na twee jaren onderhandelens is tusschen de Koningin van Groot-Britannie en den Sultan van Marocco en Fez een verdrag gesloten, hetwelk de betrekking tusschen de twee staten op een beteren voet brengt, een ruimer veld voor den ondernemingsgeest van het Britsche volk open stelt en aan de Mooren voordeelen van niet minder belang verzekert. Welligt zal een gedeelte van den ijver en van de hulpmiddelen, waarmede de Engelschen thans voor de materiele ontwikkeling van Turkije, Egypte en Indie werkzaam zijn, zich ook op den naastbij gelegen staat van het Mohammedaansche geloof rigten."

— Blijkens eene officiele opgave hebben de ontvangsten der Britsche schatkist in de eerste drie maanden dezes jaars 115,074 pond sterling meer bedragen dan in het eerste vierendeel van het jaar 1856. Over het met 1 April geëindigde dienstjaar bedraagt de vermeerdering 2,525,000 pond sterling.

DUITSCHLAND.

Volgens de *Preussische Correspondenz* zijn de ratificatien van het Sondtol-verdrag den 31sten Maart te Kopenhagen tusschen de gevolmagtigden van Pruissen en Denemarken uitgewisseld.

DENEMARKEN.

Het Deensche gouvernement heeft voorloopig, en behoudens nadere goedkeuring van den rijksdag, eene wet uitgevaardigd, waardoor het regt op den doorvoer van goederen van de Noord- naar de Oostzee, en omgekeerd, voor eenige artikelen afgeschaft en voor andere gewijzigd wordt. Dit strekt tot voldoening aan eene verpligting, welke Denemarken bij de verdragen tot afkoop van den Sondtol op zich genomen heeft.

BELGIE.

De Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft eergisteren over de verdragen tot afkoop van den Sondtol beraadslaagd en ze schier eenstemmig goedgekeurd: alle leden stemden er voor, behalve een, die zich buiten stemming hield.

Hoewel de beraadslaging met gesloten deuren gevoerd is, wordt daarvan door de Brusselsche dagbladen een en ander medegedeeld. Zoo zegt de *Emancipation*, welk blad onder de onmiddellijke leiding van een lid der Kamer staat:

» Er is vooral over den Scheldetol gesproken: de heeren Sinave, Rogier, de Theux, de T'Serclaes, du Mortier, Frère, Loos, Delfosse en de minister van buitenlandsche zaken hebben daarover het woord gevoerd. De minister heeft, met blijkbare instemming der kamer, gezegd, dat het nooit in overweging zou kunnen komen, aan de betaling van dien tol gedeeltelijk een einde te maken; indien Belgie besluit, zijne schatkist niet langer met de terugbetaling daarvan te belasten, dan zal het aan alle natien, ook zelfs aan de Belgische vlag, de terugbetaling moeten onthouden; immers wanneer het in dat opzigt eenig volk boven andere bevoorregtte, dan zou het zich groote moeijelijkheden op den hals halen.

» De minister erkende, dat het eene zeer gewigtige vraag is, of Belgie den Scheldetol al of niet dient terug te betalen. Het bedrag van dat regt is zoo hoog (3 fr. 17 c. per ton), dat het, indien het ten laste der buitenlandsche schepen gelaten wierd, deze welligt uit de havens van Antwerpen en Gent weren zou.

» Een lid merkte aan, dat de Vereenigde Staten niet behooren onder de mogendheden die de betaling van den Scheldetol gewaarborgd hebben, en dat zij zich daaraan waarschijnlijk zouden onttrekken indien Belgie besloot de terugbetaling te staken. Hij zeide verder, dat Belgie zonder reden de terugbetaling uitstrekte tot de schepen van dien staat, welke eenigzijk door den Scheldetol gebaat wordt; hij wenschte alzoo, dat het Belgische gouvernement bij de eerste gelegenheid die gunst aan de Nederlandsche schepen onttrok. Deze opmerkingen hebben de aandacht getrokken.

» In den loop der beraadslaging is nog een ander denkbeeld geopperd: Belgie diende, naar een van de leden meende, het gezamenlijke bedrag der invoerregten en andere lasten, welke de schepen betalen moeten, met 1,500,000 francs (de tegenwoordige opbrengst van den Scheldetol) te verminderen, en gelijktijdig de terugbetaling van dien tol te staken; dit zou alsdan zonder schade voor Antwerpen of voor de consumenten kunnen geschieden.

» Een ander lid wenschte de daarstelling van een kanaal tusschen Antwerpen en de Noordzee, een oud plan hetwelk meermalen op het parlementaire spreekgestoelte aanbevolen is."

— De Brusselsche bladen melden, dat jl. Dingsdag in den Vlaamschen schouwburg te Brussel het Vlaamsche tooneelstuk *Willem de Zwijger*, een nieuw gewrocht van den heer Roelants, voor het eerst gespeeld is, en dat drie leden van het koninklijke gezin, de Hertog en de Hertogin van Brabant en de Graaf van Vlaanderen, de voorstelling bijgewoond hebben.

NOORD-AMERIKA.

Men weet dat de Mexicaansche regering onlangs tot stijving harer schatkist een verdrag met den Noord-Amerikaanschen gezant gesloten heeft, krachtens hetwelk zij eene aanzienlijke som gelds ter leen ontvangen zou, maar dat dit verdrag door het gouvernement te Washington onaannemelijk geacht is. Thans zijn berigten uit New-York van 19 Maart jl. ontvangen, volgens welke het noordwestelijk gedeelte van het Mexicaansche grondgebied, namelijk de provincien Sonora en Sinaloa, aan de Vereenigde Staten verkocht zou zijn.

Andere berigten zeggen dat de koop nog niet gesloten, maar van de zijde der Vereenigde Staten aan Mexico voorgeslagen was.

AZIE.

Een berigt uit Hong-Kong van 15 Februarij, te Triëst met de landpost ontvangen en door de *Oesterreichische Correspondenz*, een half-officieel nieuwsblad van Weenen, medegedeeld, zegt: » Namens den Keizer zijn de gouverneurs van Kianghu, Tschekiang en Fokien gelast aanstalten tot verwering te maken, doch zonder opzien te baren; zij moeten trachten met de bevelhebbers der buitenlandsche stoombooten in schikking te treden. Yeh ontving bevel om de zaken niet tot het uiterste te drijven, maar den weg tot herstel des vredes te banen; hij moest echter den buitlanders den toegang tot Canton weigeren."

Berigten uit Indie, door de ministerieele dagbladen van Parijs medegedeeld, melden het vertrek van eenen gezant der regering van Siam; hij moet in last hebben eene bijzondere zending in Frankrijk en Engeland te vervullen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 2den April* 1857.

Bij het Departement van Kolonien zijn onder anderen de navolgende berigten uit Nederlandsch Indie ontvangen:

In het begin der maand Februarij zijn te Batavia tijdingen ontvangen van Celebes en de Molukkos, uit welke gewesten men sedert het laatst van October 1856 niets had vernomen, ten gevolge van de onmogelijkheid waarin het particuliere stoomschip *Ambon* zich heeft bevonden om de haven van Macassar met de gouvernements-passagiers en brieven, te verlaten en de reis naar Soerabaija voort te zetten, en zulks ter oorzake van gebreken, welke zich aan den stoomketel hebben geopenbaard, en welke de afreis hebben belet, hoezeer men herhaalde pogingen daartoe had aangewend.

De ontvangene tijdingen zijn van voldoenden aard, zoowel wat den staat van rust en orde, als wat den gezondheidstoestand in de gouvernementen van Celebes en de Molukkos betreft.

In de residentie Rembang beslaan de tabaks-aanplantingen, waarvoor contracten zijn gesloten met het Gouvernement, eene uitgestrektheid van 1250 bouws.

In diezelfde residentie zijn, naast die gouvernements-aanplantingen, 1057 bouws beplant bij vrijwillige overeenkomsten tusschen Europesche ondernemers en de inlandsche bevolking, buiten bemoeijenis des bestuurs.

Deze omstandigheid heeft, bij de plaats gehad hebbende overwegingen omtrent de al of niet verlenging der tabakscontracten in genoemde residentie, geleid tot de slotsom, dat, met het oog op de waarschijnlijkheid dat de vrijwillige tabakscultuur in Rembang meer en meer zal toenemen, eene verlenging van overeenkomsten, waarbij de aanplant van den tabak door gedwongen arbeid geschiedt, onraadzaam is, weshalve het Indisch Bestuur dan ook heeft besloten, tot zoodanige verlenging niet over te gaan.

De tabakscultuur kan, als volkscultuur, langs de boorden der Solo-rivier, eene rijke bron worden van volkswelvaart, en voordeel opleveren voor Europesche industrie, wanneer deze zich met matige uitkomsten tevreden stelt en geene overdreven winsten beoogt.

Een landbouwer, die vrijwillig tabak plant, doet zulks slechts op gronden die daartoe geschiktheid hebben, die niet verre van zijne woonplaats of dessa en in de nabijheid der rivier of van waterbronnen gelegen zijn, waaruit gedurende het drooge jaargetijde, als wanneer juist de plant in haren groei is, het water tot dagelijksche besproeijing kan worden geput. Een aantal dagelijks terugkeerende kleine zorgen, welke voor hem tijdroovend zijn, en welke toch voor den behoorlijken groei der plant noodzakelijk zijn, kan hij opdragen aan zijne vrouw en kinderen, en daardoor wordt het hem mogelijk eenen twee of drie maal meer uitgestrekten aanplant tot stand te brengen en te onderhouden, dan hij doen kan, wanneer hij, op eenen niet onbeduidenden afstand van zijne dessa, in gedwongen arbeid moet planten.

Het kan dus, zoo als gezegd, worden aangenomen, dat de teelt van tabak, in genoemde residentie, als vrijwillige volkscultuur, in uitgebreidheid zal toenemen, waardoor dan ook eene verlenging van de bestaande gouvernements-contracten van zelf onnoodig wordt.

Volgens ontvangen opgave bedraagt het plantloon voor vrijwillig aangeplanten tabak, door elkander gerekend, per bouw:

voor 1ste soort f 200
» 2de » 150
» 3de » 100

In het district Goenoeng-Kendeng (residentie Soerabaija) bevinden zich minerale bronnen en wellen, waarvan tot dus verre geen ander nut werd getrokken, dan voor het gebruik in het militair hospitaal.

Een onderzoek naar de iodium- en zout-gehalte van het zich daarin bevindende water heeft gunstige resultaten opgeleverd. Dien ten gevolge zal door het Indische Bestuur, overeenkomstig het daartoe door den heer K. Buwalda, te Soerabaija, vroeger officier van gezondheid bij 's Konings marine, gedaan verzoek, aan dezen concessie worden verleend tot exploitatie dier bronnen. Deze nieuwe tak van nijverheid, welke geheel door eigen middelen en met vrije arbeiders zal worden gedreven, belooft ook aan de bevolking van genoemd district niet onaanzienlijke voordeelen te zullen opleveren.

Wij hebben heden de *Javasche Couranten*, tot 11 Februarij jl. ingepende, ontvangen:

Door den Gouverneur-Generaal waren, blijkens deze Couranten, de volgende beschikkingen genomen:

(*Javasche Courant van den 14den Januarij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, uit 's lands dienst, J. J. Gaspers, gewezen 2de venduschrijver bij het vendudepartement te Batavia, en W. D. Salomonsz, gewezen eerste venduschrijver bij dat departement;

benoemd, bij continuatie voor het loopende jaar 1857:

tot leden van de commissie, ingesteld bij art. 49 der bepalingen op het beheer van 's lands geldmiddelen (*Staatsblad* 1831 nº. 71):

J. E. van der Smissen, hoofdintendant der militaire administratie, en H. P. Barkmeijer, algemeene boekhouder bij den directeur van finantien;

magtiging verleend tot het uitreiken aan den particulieren geneesheer Th. D. van der Hegge Zijnen eener acte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige praktijk te Cheribon;

bij het militair departement:

goedgekeurd, dat door het militair departement: is geplaatst, bij de onderofficiersschool te Meester-Cornelis, als kapitein-directeur, de kapitein J. C. Rappard, van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling;

zijn overgeplaatst: bij het wapen der infanterie, bij het 5de bataillon (Samarang), de 1ste luitenant R. N. Bär, van het 8ste bataillon;

bij het 7de bataillon, de 1ste luitenant J. H. H. A. Räcke, van het 12de bataillon;

bij het 8ste bataillon (Kedong Kebo), de 2de luitenant R. F. van Rhijn, van het 12de bataillon;

bij het 10de bataillon, de 2de luitenant J. F. Haus, van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling;

bij het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling (Bantam), de kapitein H. H. J. Jalink, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling;

bij het corps pupillen, de kapitein L. A. de Klerck, van het 11de bataillon;

bij het wapen der artillerie: bij het personeel, de 1ste luitenant J. Kohlbrugge, van het materieel;

bij het materieel, de 1ste luitenant jhr. C. H. C. Flugi van Aspermont; van het personeel;

bij de militaire administratie, als adjunct-intendant, de betaalmeester der 2de klasse K. F. Stoelman;

(*Javasche Courant van den 17den Januarij.*)

bij het civiel departement:

benoemd, tot lid van het bestuur over de Protestantsche Kerk in Nederlandsc Indie, mr. K. H. Nolthenius, raadsheer in het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie;

verleend: een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte: aan den 3den onderwijzer bij de gouvernements eerste lagere school te Soerabaija H. van der Wulp, en

aan den ambtenaar op wachtgeld C. A. D. Wierts van Coehoorn, laatst 2de commies bij de directie van finantien;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van adjudant bij het garnizoensbataillon ter Sumatra's Westkust, de 1ste luitenant-adjudant W. G. A. L. van Bennekom;

benoemd, tot adjudant bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de 1ste luitenant F. A. Steevert, van het 12de regement infanterie;

bij de militaire administratie: tot adspirant-betaalmeester, de sergeant A. H. W. Roobij, van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte: aan den betaalmeester der 2de klasse H. Kaulu, en

aan den 2den luitenant der cavalerie F. Bovens.

(*Javasche Courant van den 21sten Januarij.*)

bij het civiel departement:

benoemd: tot secretaris der residentie Padangsche Bovenlanden (Sumatra's Westkust), A. S. Warmolts, ambtenaar op non-activiteit, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, laatst adsistent-resident in de Limapoeloeh Kotta;

tot 2den stads-geneesheer te Samarang, de op zijn verzoek eervol uit Zr. Ms. militaire dienst ontslagen officier van gezondheid der 2de klasse H. C. K. T. de Ruijter;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de officier van gezondheid der 2de klasse H. C. K. T. de Ruijter;

ingetrokken, op zijn verzoek, het aan den kapitein der infanterie J. H. F. von Stietz verleende tweejarig verlof naar Nederland;

goedgekeurd, dat door het militair departement zijn geplaatst, bij de onderofficiersschool te Meester Cornelis, als instructeur, de 1ste luitenants H. L. Veenhuijzen en J. W. Auffmorth, beiden van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling;

zijn overgeplaatst: bij het 2de bataillon, de kapitein C. S. van der Pool, van het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo;

bij het 8ste bataillon (Kedong Kebo), de 2de luitenant H. W. O. de Bruijn, van het 2de bataillon;

bij het 13de bataillon, de 2de luitenant W. L. de Leon, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling;

bij het 16de bataillon, de kapitein J. H. Logeman, van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust;

bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling (Banjoewangie), de 2de luitenant H. M. Wegner, van het 13de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling (Atapoepoe), de 2de luitenant A. L. van Ham, van het 14de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling, de kapitein M. L. G. van den Bergh, van het 2de bataillon;

bij het marine-departement:

benoemd tot eersten gezaghebber, de tweede gezaghebber W. P. Boodt, het bevel voerende over het gouvernements-stoomadvies-vaartuig *Tjipanas;*

bevorderd tot tweeden gezaghebber, de eerste stuurman A. H. Kuipers, tijdelijk het gezag voerende over de gouvernements-schoener *Haai;* zijnde hem het bevel over genoemde schoener definitief opgedragen;

(*Javasche Courant van den 24sten Januarij.*)

bij het civiel departement:

benoemd: tot resident van Palembang, de resident der Padangsche Bovenlanden (Sumatra's Westkust), P. T. Couperus;

tot president van den raad van justitie te Samarang, de officier van justitie bij den raad van justitie te Soerabaija mr. J. H. Coster;

tot tweeden commies bij de algemeene boekhouding bij den directeur van financien, de eerste klerk aldaar J. Young;

bij 'slands burgerlijke openbare werken, tot opzigter der eerste klasse, de opzigter der tweede klasse J. C. Heijer, met bepaling, dat hij werkzaam zal zijn en verblijf houden te Macassar;

tot opzigter der tweede klasse, de opzigter der derde klasse W. P. Brandes, met bepaling, dat hij werkzaam zal zijn in de residentie Soerabaija;

weder geplaatst, als controleur der eerste klasse bij het kader der landelijke inkomsten en cultures, de ambtenaar op wachtgeld L. H. van der Ven;

goedgekeurd, dat door den directeur der cultures is overgeplaatst, uit de residentie Preanger regentschappen naar de residentie Tagal, de controleur der tweede klasse bij het kader der landelijke inkomsten en cultures, mr. F. C. A. van Citters;

(*Javasche Courant van den 28sten Januarij.*)

bij het civiel departement:

benoemd: tot administrateur en boekhouder bij het entrepôt te Batavia H. F. Oelrichs, laatst commies-controleur der inkomende en uitgaande regten te Samarang, thans op non-activiteit;

tot commies-ontvanger, tevens haven- en pakhuismeester te Siboghа (Sumatra's Westkust), de commies bij den controleur te Natal W. T. van Horn;

bij de landelijke inkomsten en cultures, tot controleurs der 3de klasse de ambtenaren der 2de klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie H. J. Rauws, J. W. Mooijen, C. H. G. van Zijll de Jong, J. van Vollenhoven, IJ. Gaade, J. H. Hagen en W. F. van Andel, thans ter beschikking van den directeur der cultures;

bij het militair departement:

ontslagen op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van adjunct bij den generalen staf, de 1ste luitenant der infanterie W. N. Verlegh;

overgeplaatst: bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Macassar, de officier van gezondheid der 1ste klasse J. R. A. Bauer, thans te Soerabaija;

bij het groot militair hospitaal te Soerabaija de officier van gezondheid der 1ste klasse J. G. X. Broekmeijer, thans te Macassar;

bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Bezoeki, de officier van gezondheid der 2de klasse F. A. Rothe, thans te Batavia;

bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Magelang, de officier van gezondheid der 2de klasse A. G. Freijburg, thans te Soerabaija;

bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Patjitan, de officier van gezondheid der 3de klasse J. H. Bruijnis, thans te Magelang;

bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Banjermassing, de officier van gezondheid der 3de klasse M. H. de Vogel, thans te Batavia;

bij het groot militair hospitaal te Batavia, de officier van gezondheid der derde klasse J. J. W. E. van Riemsdijk, thans te Soerabaija;

bij de troepen in de Lampongs te Tjampakkar de officier van gezondheid der 3de klasse H. Gildemeister, thans te Fort-Erfprins;

(*Javasche Courant van den 31sten Januarij.*)

bij het civiel departement:

benoemd: tot advocaat en procureur bij het hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, mr. J. van Gennep, advocaat en procureur bij den raad van justitie te Soerabaija;

tot secretaris der residentie Probolingo, de ambtenaar op wachtgeld C. L. von Valentini, laatst secretaris der residentie Menado:

bij het militair departement:

benoemd, tot adjunct bij den generalen staf, de betaalmeester der 1ste klasse J. C. J. van Mienne, met bepaling dat hij bij de dienst der militaire administratie à la suite zal worden gevoerd;

bij het wapen der genie: ontslagen, eervol, als tweede directeur, de luitenant-kolonel J. C. R. Steinmetz, onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten:

benoemd: tot tweeden directeur, de luitenant-kolonel van het wapen G. W. Fredzess, thans op non-activiteit;

tot onderdirecteur in de derde militaire afdeeling, de luitenant-kolonel J. C. R. Steinmetz;

bij het groot militair hospitaal te Soerabaija: tot 1sten commies, de spijsverzorger bij die inrigting F. A. Gieseke;

tot spijsverzorger (militair ambtenaar der 3de klasse), A. von Hoevell:

tot 2den commies en magazijnmeester (militair ambtenaar der 3de klasse), W. H. Bangert;

voorts, ingetrokken, op zijn verzoek, het aan den kapitein der infanterie D. Juta verleende tweejarig verlof naar Nederland;

bij het marine-departement:

benoemd, tot directeur van het marine-etablissement te Onrust, met den rang van kapitein-luitenant-ter-zee bij het Indisch sedentaire zeewezen, de luitenant-ter-zee der eerste klasse bij dat zeewezen P. F. Uhlenbeck, thans inspecteur van de bebakening, de kustverlichting en het loodswezen in Nederlandsch Indie;

opgedragen, de tijdelijke waarneming der betrekking van inspecteur van de bebakening, de kustverlichting en het loodswezen in Nederlandsch Indie, aan den luitenant-ter-zee der tweede klasse bij de Nederlandsche marine A. van Kerkwijk:

de waarneming der betrekking van administrateur van het depôt zeekaarten, boeken enz. te Batavia, tevens secretaris der commissie tot verbetering der Indische zeekaarten, aan den luitenant-ter-zee der tweede klasse bij de Nederlandsche marine A. C. J. Edeling;

(*Javasche Courant van den 4den Februarij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, wegens ziekte, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de tweede commies bij het departement van financien F. J. von Jett de Bruijn;

benoemd: tot officier van justitie te Amboina, de griffier bij den raad van justitie te Amboina, tevens secretaris en fiscaal bij den grooten landraad aldaar, mr. W. F. L. Buschkens;

tot adsistent-resident van Keboemen (residentie Bagelen), de adsistent-resident van Madjalengka (residentie Cheribon), J. F. W. A. Lange;

tot adsistent-resident van Madjalengka (residentie Cheribon), de adsistent-resident van Keboemen (Bagelen) J. J. Meder;

gesteld ter beschikking van den algemeenen secretaris, mr. F. T. Bahud, ambtenaar der eerste klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie;

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den onderschout bij de politie te Soerabaija, D. Keers.

(*Javasche Courant van den 7den Februarij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol uit 'slands dienst, met behoud van regt op pensioen, de gewezen waarnemend postopziener te Bawen (residentie Samarang) F. H. Beck;

verleend: een tweejarig verlof naar Nederland, buiten bezwaar van den lande, aan den referendaris ter algemeene secretarie mr. J. Loudon;

een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 1sten deurwaarder bij den raad van justitie te Batavia J. P. Brouwer;

erkend en toegelaten, krachtens Koninklijk besluit van den 19den September 1856, n°. 72, de heer Donald Maclaine, als consul van Groot-Brittannie te Samarang;

(*Javasche Courant van den 11den Februarij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 'slands dienst, de secretaris der residentie Samarang E. N. Sieburgh;

benoemd tot resident der Padangsche Bovenlanden (Sumatra's Westkust), de adsistent-resident van Benkoelen H. M. Andrée Wiltens;

bij het militair departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der artillerie J. C. Labaar;

eervol, als instructeur bij den barissan te Sumanap, de eerste luitenant van het regement O.-I. cavalerie A. Koenen, met bepaling dat hij bij het corps zal terugkeeren:

op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de inlandsche tweede luitenant der infanterie Kletjieby

benoemd: tot instructeur bij den barissan te Sumanap, de eerste luitenant van het regement O.-I. cavalerie H. S. de Jong, met bepaling dat hij bij zijn corps voor memorie zal worden gevoerd;

tot adjudant bij het 4de bataillon infanterie, de eerste luitenant van het 8ste bataillon F. Hubeek;

tot adjudant bij het 7de bataillon infanterie, de eerste luitenant van dat bataillon O. H. Musch;

tot adjudant bij den kommandant der Padangsche Benedenlanden, de tweede luitenant van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust E. D. C. Middelaer;

tot commies-boekhouder bij den magazijnmeester der artillerie te Batavia (militair ambtenaar der derde klasse), de eerste klerk J. G. Feijtes.

In de genoemde Couranten leest men voorts de onderstaande berigten:

(*Javasche Courant van den 14den Januarij.*)

Batavia. — Berigten uit Japan van den 18den November melden dat Hakodate veel geleden had door watervloed en aardbeving.

— Gedurende de maand November 1856 is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van f 732,866:72^{5}.

De ontvangst over de eerste elf maanden van dit jaar bedraagt		f 7,740,554:52^{5}
Hieronder is echter begrepen:		
aan fictive regten op gouvernements-producten	f 1,927,618:15^{5}	
aan terugbetaalde regten. . . .	106,576:97	
		2,034,194:112^{5}
Zuivere ontvangst.		f 5,706,459: 60

Gedurende de eerste elf maanden van 1856 is *minder* ontvangen dan gedurende datzelfde tijdvak in 1854 f 201,263:63, en *minder* dan in 1855 f 246,878:54^{5}.

Sumatra's Westkust. — Volgens de laatste berigten, loopende tot 8 Januarij jl., hebben de aanhoudende regens en zware winden aanzienlijke schade toegebragt aan wegen, bruggen, sawa's enz. Vooral de omstreken van Padang en de Zuidelijke afdeeling zijn zwaar geteisterd geworden. Bruggen en huizen werden daar door overstroomingen medegesleept, terwijl de sawa's na den afloop van het water onder zand bedolven lagen. Eenige koffijaanplantingen in de Zuidelijke afdeeling hebben mede veel geleden.

Te Taratha Baroe (Zuidelijke afdeeling) waren door het instorten van eenen berg twee huizen, waarin zich acht personen bevonden, door de aarde bedolven.

Overal is men bezig de aangerigte schade te herstellen, hetgeen door goed weder wordt begunstigd.

Gedurende het jaar 1856 werd te Padang aan inkomende en uitgaande regten ontvangen eene som van	f 641,212:00
In 1855 bedroegen deze ontvangsten	365,010:00
Alzoo meer in 1856	f 276,202:00

Gedurende 1856 werd aan koffij uitgevoerd eene hoeveelheid van		140,944 pik.
ter waarde van.	f 4,326,597:00	
De uitvoer over 1855 bedroeg		97,852 »
ter waarde van.	f 2,648,717:00	
Alzoo meer in 1856 . .	f 1,677,880:00	43,092 pik.

Den 2den Januarij zijn te Padang op publieke veiling voor gouvernements-rekening van de hand gezet 30,000 pikols koffij, die hebben gerendeerd eene som van f 971,755:50 of gemiddeld f 32:47 den pikol.

Van Nias was berigt ontvangen dat de hoofden in de Lagoendi-baai het Nederlandsch gouvernement hebben erkend en in onderwerping zijn gekomen. Over de verwikkelingen met deze hoofden zijn reeds mededeelingen gedaan in vroegere nommers van deze courant.

Benkoelen. — In den morgen van den 17den November 1856 ontstond op den bazaar te Mocco-Mocco brand, ten gevolge waarvan 76 huizen, vele goederen en eene belangrijke hoeveelheid padie in de asch werden gelegd. De schade wordt begroot op f 9,900.

Door de doeltreffende maatregelen van het plaatselijk bestuur bleven het gouvernements-etablissement en nog 38 huizen behouden.

Te Manna waren de rivieren door de aanhoudende regens buiten hare oevers getreden. De weg van Manna naar Benkenang was door de overstrooming niet meer te herkennen. Overigens werd, uitgezonderd het wegspoelen van eenige vlotten, geene schade aangerigt.

In Kroé bleef nog steeds gebrek aan rijst heerschen, in weerwil van de derwaarts gedane verzendingen van dat artikel. Maatregelen, om daarin te voorzien, worden genomen.

De berigten omtrent het te veld staande gewas luidden over het algemeen gunstig.

(*Javasche Courant van den 21sten Januarij.*)

Batavia. — Den 18den December 1856 hebben te Batavia twee kweekelingen, afkomstig van Sumatra, en zes Javaansche, na hunne opleiding bij de geneeskundige school van het militaire hospitaal te Weltevreden, als doctor-djawa examen afgelegd.

Den 22sten daaraanvolgende zijn in de verloskunde geëxamineerd acht vrouwen, die bij het verloskundig gesticht van hetzelfde hospitaal zijn opgeleid tot vroedvrouwen.

Tagal. — Den 2den en 3den Januarij jl. zijn, ten gevolge van zware regens, vergezeld van hevige winden, en daardoor ontstane overstroomingen der rivieren Tjomal en Laijangan, regentschap Pamalang, de dammen te Djatiroijam, Sekargadoeng en Seengapan, zoomede de bedijking te Sokaijassa, grootendeels door het afstroomende water weggeslagen; de muur, die om de kampongs ter hoofdplaats Pamalang loopt, is hier en daar ingestort. In de districten Pamalang en Tjomallor zijn eenige met suikerriet beplante velden, en die waarop bereids de padie-bibiet was uitgestrooid, onder water geraakt en de bibiet weggespoeld. Tot herstelling van de aangerigte schade wordt het noodige aangewend.

Soerabaija. — Op den 1sten Januarij jl. zijn de beide sluizen voor den stuwdam te Lenkong opengezet, waardoor het water uit de Porrong-rivier in de beide nieuwe kanalen stroomt. Het nieuwe besproeijingsstelsel voor de afdeeling Soerabaija is hierdoor in werking getreden. Alleen ontbreken nog eenige der bij de fabriek der marine en het stoomwezen vervaardigd wordende ijzeren schipdeuren, die echter spoedig alle zullen voltooid zijn.

Banka. — De ingenieur der 3de klasse voor het mijnwezen Akkeringa vertrok in het begin van October 1856 van Jeboes, om te Muntok het noodige in gereedheid te brengen voor de proefsmeltingen, die, na den afloop van den west-moesson zullen worden aangevangen.

Wester-afdeeling van Borneo. — De ingenieur der 3de klasse voor het mijnwezen Everwijn keerde op den 25sten October 1856 te Pontianak terug en hield zich daarna bezig met het zamenstellen eener geologische kaart der Kapoeas en met het rangschikken van de gedurende zijn onderzoek aan de Kapoeas verzamelde mineralen.

Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo. — De ingenieur der 3de klasse Raat heeft gedurende de maand November 1856 de boringen aan den voet van den goenoeng Djalamadi voortgezet in den put n°. 8. Den 21sten dier maand begaf hij zich naar Bandjermasin om zich van meer werkvolk te voorzien, ten einde het werk op de bereikte diepte te kunnen voortzetten.

(*Javasche Courant van den 24sten Januarij.*)

Pekalongan. — Ten gevolge van de sedert 31 December 1856 alhier gevallen zware regens, bereikte het water in de rivieren, op den 5den Januarij, zulk eene hoogte, dat daardoor op vele plaatsen de groote postweg en acht bruggen min of meer beschadigd werden. De schade is echter met den meesten spoed in zoo verre hersteld, dat de passage niet wordt belemmerd.

Rembang. — Door de op den 5den Januarij gevallen zware regens en daardoor ontstane bandjirs, zijn in de districten Binangoon en Kragen negen bruggen op den grooten postweg beschadigd, waarvan twee geheel zullen moeten worden vernieuwd. De gemeenschap werd hierdoor twee dagen gestremd.

Bezoekie. — Ten gevolge van de in de eerste dagen van Januarij gevallen zware regens en daardoor ontstane overstroomingen, is op sommige plaatsen in deze residentie belangrijke schade veroorzaakt aan bruggen, wegen en waterleidingen.

In het district Kalie-tiekoes zijn drie bouws met indigo beplante velden verwoest, een paar bruggen door den stroom naar zee medegesleept en op vier plaatsen belangrijke gaten in den grooten postweg geslagen.

Tot herstelling van een en ander worden de noodige maatregelen genomen.

(*Javasche Courant van den 28sten Januarij.*)

Lampongsche Districten. — Volgens ontvangen berigt van 19 Januarij jl., is het den broeder van den regent van Telok Betong, Hadji Ismaël, gelukt den voortvlugtigen hoofdmuiteling pangeran Singa Branta, die in de nu gedempte onlusten eene groote rol speelde, in de omstreken van Kalianda op te vatten en hem uit te leveren.

(*Javasche Courant van den 31sten Januarij.*)

Tagal. — Ten gevolge van de op den 12den en 18den Januarij plaats gehad hebbende zware regens en overstroomingen der groote rivier te Tjomal, in het regentschap Pamalang, zijn onderscheidene groote en kleine dammen, benevens twee bruggen in dat regentschap weggeslagen. De hangbrug over de rivier Waloeh en de groote dam te Kalimaas zijn zeer beschadigd. 443 bouws onlangs beplante padievelden te Tjomal hebben onder water gestaan en de zaaipadie daarvan is op onderscheidene plaatsen weggespoeld. De groote postweg nabij Tjomal heeft 1½ voet onder water gestaan, waardoor de bedijking langs dien weg hier en daar is ingestort. In nog onderscheidene districten dezer residentie zijn 31 dammen zwaar beschadigd of vernield; 5 bruggen geheel weggeslagen, twee kleine waterleidingen vernield; 85½ bouw onlangs beplante padievelden onder water gezet en de wegen op verschillende plaatsen zeer geteisterd. De gemeenschap is echter niet gestremd geweest en alles wordt in het werk gesteld om de geledene schade te herstellen.

Palembang. — De berigten, loopende tot den 14den Januarij jl., behelzen het volgende:

De handel nam zeer toe.

Gedurende de maand December 1856 werden uit de binnenlanden, onder anderen, op de hoofdplaats aangevoerd: 8,685 pikols rijst; 4,291 pikols padie; 7,307 pikols kapas; 198 pikols getah karet; 4 pikols getah pertja en 1 thail stofgoud. De prijs der rijst was gemiddeld f 4½ den pikol.

Het debiet van zout bedroeg gedurende 1856	701 koij.	17 pik.
In 1855 bedroeg het	863 »	11½ »
minder in 1856	161 koij.	24½ pik

Gedurende het jaar 1856 werd te Palembang aan inkomende en uitgaande regten ontvangen eene som van	f 82,568: 33
In 1855 bedroegen deze ontvangsten	79,320:104
Alzoo meer in 1856 .	f 3,247: 69

In eenige marga's van de divisie Ilieran Banjoeassin was het padiegewas grootendeels door de veldmuizen vernield.

In de divisie Lematang Ielier stond het padiegewas voordeelig. De rijst kostte daar f 8 en de padie f 1.90 den pikol.

Eene bende van ongeveer 10 kwaadwilligen had getracht eene talang nabij Goenoeng Kembang, onder Tebing Tingi, te overvallen, doch was door de bevolking teruggeslagen en naar Salieng gevlugt, alwaar zij door het derwaarts gezonden adjunct-divisiehoofd van de Ampat Lawang, vergezeld van 25 pradjoerits, werd gearresteerd.

Te Oedjan Pannas had op den 31sten December 1856 een volksoploop plaats gehad; het bovengenoemd adjunct-divisiehoofd, met eene bedekking van 15 pradjoerits, deswege een onderzoek willende instellen, was met zijn escorte door 300 gewapende mannen ingesloten, doch had middel gevonden om het gevaar te ontkomen.

De adsistent-resident van Tebing Tingi was op het vernemen van die tijding met 50 pradjoerits, waarbij zich later nog 40 voegden, naar Oedjan Pannas opgerukt.

Banka. — In het district Blinjoe zijn door de gedurende de maand December 1856 gevallen zware regens, de smelthuizen der mijnen n°. 19 en 21 onder water geloopen, en hebben in onderscheidene tebats wederom dijkbreuken plaats gevonden, waardoor ook deze geheel onder water zijn gezet.

De tinproductie heeft gedurende het jaar 1856 bedragen:

Muntok 537:66 pik., Jeboes 12,479:36 pik., Blinjoe 23,204:52 pik., Soengiliat 12,194:57 pik., Marawang 19,592:71 pik., Pankalpinang 12,948: — pik., Soengijslan 11,078:94 pik., Koba 2,224:93 pik., Toboali 6,400:74 pik., te zamen 100,656:45 pik.; de productie over 1855 bedroeg 64,128:46 pik.: alzoo *meer* in 1856 36,527:99 pik.

Billiton. — De zware regens en stormen uit het noordwesten hebben sedert het begin van December 1856 opgehouden. Het padiegewas is mislukt; zooveel mogelijk is nog gezaaid geworden, doch daarvan wordt geen gunstige uitslag verwacht. Met het aanplanten van aardvruchten en andere voedingsmiddelen wordt voortgegaan.

Wester-afdeeling van Borneo. De berigten, loopende tot den 11den Januarij, behelzen het volgende:

De padie-oogst staat over het algemeen goed. In de afdeeling Sambas hebben de aanhoudende regens de wegen overal in slechten staat gebragt.

In de Chinesche districten kunnen de werkzaamheden aan de nieuwe wegen, door het regenachtige weder en de moeijelijkheid van het terrein, slechts langzaam worden voortgezet.

Te Montrado heerscht veel vertier; verscheidene goudmijnen zijn daar geopend. De hier nieuw aangeplante koffijboomen staan vrij goed.

— Te Sintang is de rust weder geheel hersteld (zie het hierover laatstelijk medegedeelde in ons nommer van 31 December 1856). [*Staats-courant* 1857, n°. 33].

De waarnemende resident dezer residentie vertrok den 21sten December 1856 met Zr. Ms. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen* en twee praauwen op sleeptouw, waarin zich een detachement van 40 man bevond, andermaal naar Sintang en kwam daar, zonder bijzondere ontmoetingen, den 23sten dier maand aan. Alles werd daar rustig bevonden; de oproerige Vorsten hielden zich nog steeds aan de Boven-Melahoei-rivier op.

Den 25sten daarop gingen twee praauwen met een detachement van 40 man, onder bevel van den 1sten luitenant der infanterie Conrad, benevens 150 Dajakkers, in zes sampangs de Melahoei-rivier op en werden den volgenden morgen door het stoomschip, waarop zich nog 25 infanteristen van Sintang hadden ingescheept, gevolgd. Het stoomschip werd echter, wegens den lagen waterstand, genoodzaakt te ankeren. De togt werd daarop den volgenden morgen met de praauwen, waarbij zich nog eene gewapende sloep van het stoomschip, onder bevel van den luitenant ter zee 2de klasse de Stuers, voegde, verder voortgezet. Den 3den Januarij keerden zij naar het stoomschip terug, medevoerende een der oproerige vorsten, pangeran Ratoe. De anderen hadden de vlugt verder de Melahoei op genomen. De verblijfplaats van dezen pangeran te Tanga Kajan, benevens nog eenige kampongs, werden in de asch gelegd. Overigens leverde deze togt, uitgezonderd eenige geweerschoten op onze praauwen, door de bewoners van de kampong Nanitoe, die echter bij het landen onzer troepen de vlugt namen, geene belangrijke bijzonderheden op.

Op de terugreis van Sintang geraakte het stoomschip op eenige in de Melahoei liggende steenen vast, doch kwam eenige dagen daarna, zonder iets geleden te hebben, weder vlot.

De waarnemende resident verliet met een gedeelte der troepen het stoomschip en kwam, na te Sintang nog eenige zaken geregeld te hebben, den 7den Januarij te Pontianak terug.

De rust is, zoo als reeds boven is gezegd, weder geheel hersteld. De gevangen genomen pangeran Ratoe, die als het hoofd der oproerige Vorsten wordt aangemerkt, is naar Java opgezonden.

(*Javasche Courant van den 7den Februarij.*)

Celebes en Onderhoorigheden. — De berigten over de drie laatste maanden van 1856 behelzen het volgende:

Door de gevallen zware regens en daardoor ontstane overstroomingen hebben de wegen, bruggen en waterleidingen in dit gouvernement veel geleden. In de noorder-districten is de groote weg over eene lengte van 30 palen meer dan een voet afgeregend en een groote dam, ter breedte van 4 ellen, doorgebroken.

In de zuider-districten is eene brug en te Saleijer zijn twee bruggen door overstroomingen medegesleept. De aarde van den hoofddam in de zuider-districten is tot eene lengte van 30 ellen weggespoeld. Met de herstelling van een en ander is reeds een aanvang gemaakt.

De berigten nopens het padiegewas in de afdeeling Bonthain en Boelecomba zijn gunstig; op verscheidene plaatsen had het echter van de ratten en den worm te lijden gehad.

Het particuliere stoomschip *Ambon*, komende van de Molukken en bestemd naar Java, is, wegens schade aan zijne stoomketels, genoodzaakt geweest ter reede Macassar te blijven.

Van zeeroof was in de wateren van Celebes weinig gehoord. Daarentegen hadden in de gouvernements- en daaraan grenzende landen vrij veel moorden en amokpartijen plaats.

De verpachting van 's lands middelen voor 1857 heeft opgebragt f 118,560.

De pachten bedroegen: over 1852 f 87,970, over 1853 f 97,825, over 1854 f 92,080, over 1855 f 104,255, over 1856 f 109,839, over 1857 f 118,560.

De aanslag der vertiening van het padiegewas heeft in de laatste zes jaren bedragen: in 1851 f 51,709:36, in 1852 f 64,811:26, in 1853 f 102,884:94, in 1854 f 130,913:11, in 1855 f 117,132:78, in 1856 f 158,580:16.

De aanzuivering dezer belasting in de Noorder-districten heeft geregeld plaats, terwijl met ultimo October 1856 in de Zuider-districten nog slechts een achterstand van f 954 bestond.

Volgens de officiele opgaven was de staat der Nederlandsche rivieren als volgt:

Dagen der peiling.	Plaatsen of posten.	Hoogte aan de peilschaal.	Hoogte onder nul of het noodpeil.	In de laatste uren.	Gewassen.	Gevallen.	Maart.	Uur der peiling.	Plaatsen of posten.	Hoogte aan de peilschaal.	Hoogte onder nul of het noodpeil.	In de laatste uren.	Gewassen.	Gevallen.
		el. dm.				Duim.		v.m.		el. dm.				Duim.
	Waal.								**Neder-Rhijn.**					
[illegible]	Hulhuizen	9.91	»	24	»	5	29	»	Arnhem	8.25	»	24	»	6
[illegible]	»	9.87	»	24	»	4	30	»	»	8.22	»	24	»	3
[illegible]	»	9.84	»	24	»	3	31	»	»	8.22	»	24	»	»
	Neder-Rhijn.								**IJssel.**					
[illegible]	Pannerden	9.85	»	24	»	5	29	»	Westerv.	8.82	»	24	»	7
[illegible]	»	9.81	»	24	»	4	30	»	»	8.80	»	24	»	2
[illegible]	»	9.78	»	24	»	3	31	»	»	8.78	»	24	»	2

Al degenen, welke aan de Comptabiliteit van de *Nederlandsche Staats-courant* en het *Staatsblad* nog betalingen hebben te doen wegens geleverde *Staats-couranten* en daartoe behoorende *Bijbladen*, *Staatsbladen*, publiek verkrijgbaar gestelde Stukken, of ter zake van geplaatste Advertentien in de *Nederlandsche Staats-courant*, over het jaar 1856, worden verzocht het verschuldigde onverwijld aan te zuiveren, ten einde te voorkomen dat op hen worden toegepast de maatregelen, ten opzigte van achterstallige schuldenaars aan den ondergeteekende voorgeschreven.

's Gravenhage, den 26sten Februarij 1857.

De Boekhouder en Kassier van de Nederlandsche Staats-courant en het Staatsblad,
H. van Reijerdam.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

RENTEBETALING OP HET GROOTBOEK DER 4 PERCENTS NATIONALE SCHULD.

De Minister van Finantien maakt bekend, dat de bovenstaande Rentebetaling zal geschieden op de navolgende Bureaux van het Grootboek der Nationale Schuld, gevestigd te Amsterdam, te weten:

Op het Eerste Bureau:

voor de Kapitalen, ingeschreven onder Letter A tot en met D;

Op het Tweede Bureau:

voor de Kapitalen, ingeschreven onder Letter E tot en met K;

Op het Derde Bureau:

voor de Kapitalen, ingeschreven onder Letter L tot en met R;

Op het Vierde Bureau:

voor de Kapitalen, ingeschreven onder Letter S tot en met Z;

en wel alleenlijk over het halfjaar verschijnende 1 April 1857, van Woensdag den eersten tot en met Vrijdag den tienden dier maand, en vervolgens over al de nog verschuldigde halfjaren op alle werkdagen (met uitzondering van den Zaturdag), van Maandag den dertienden April 1857 tot en met den vijftienden Augustus daaraanvolgende.

Tevens worden, overeenkomstig art. 19 van het Koninklijk besluit dd. 18 Mei 1818 (*Staatsblad* n°. 24), *voor de tiende of laatste maal* opgeroepen de nog niet opgekomen regt hebbende op de Renten over het halfjaar, verschenen geweest 1°. October 1852, waarvan de betaling, ingevolge Koninklijk besluit van den 25sten October 1855 (*Staatsblad* n°. 125), zal blijven opengesteld tot en met den 30sten September 1857.

's Gravenhage, den 13den Maart 1857.

De Minister voornoemd,
Vrolik.

*** De Minister van Finantien brengt bij deze ter kennis van de Belanghebbenden dat, bij de op 28 Maart jl., overeenkomstig de Advertentie van den 23sten bevorens, te Amsterdam, ten overstaan van den Staatsraad, Agent van het Ministerie van Finantien aldaar, en den Referendaris Mr. F. de Wildt, plaats gehad hebbende uitloting van twee aandeelen, elk groot f 1000, in de geldleening voor de bestrating van den weg van Utrecht naar Deventer, zijn getrokken de volgende nommers, te weten:

Eerste lot: nommer honderd zeven en zeventig (177);

Tweede lot: nommer vijf en dertig (35);

en dat mitsdien die beide aandeelen of wel de onderdeelen daarvan, voorzien van de daarbij behoorende onverschenen Interest-coupons, van 1°. Mei aanstaande af (met welken dag de renten dier aandeelen ophouden te loopen) ten Kantore van den Staatsraad, Agent voornoemd, kunnen worden aangeboden, om, overeenkomstig het plan dier geldleening, daarvan aflossing te bekomen, benevens eene premie van f 60 voor ieder aandeel en eene extra-premie van f 100 voor het eerst uitgetrokken nommer.

's Gravenhage, den 1sten April 1857.

De Minister voornoemd,
Vrolik.

*** De Minister van Finantien herinnert bij deze aan de belanghebbenden, dat alle vorderingen ten laste van deszelfs Departement, het dienstjaar 1856 betreffende, volgens de Wet van den 6sten November 1815 (*Staatsblad* n°. 51) vóór of op den laatsten Junij aanstaande ter plaatse waar het behoort zullen moeten worden ingediend, om van wege de autoriteiten, dien zulks aangaat, uiterlijk op den 10den Julij daaraanvolgende aan het Departement van Finantien te worden opgezonden, ten einde voor de betaling en verevening derzelve te kunnen doen zorgen en alzoo voor te komen, dat de bedoelde vorderingen, te laat inkomende, volgens de Wet, voor vervallen zouden moeten gehouden worden.

's Gravenhage, den 9den Maart 1857.

De Minister voornoemd,
Vrolik.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat op eene tweede, meer buitenwaarts in het *Maassluissche vaarwater* uitstekende punt van de *Hoornplaat* is gelegd eene *zwarte ton*, in de diepte van 27 palmen bij gewoon laag water, en op de volgende merken:

een boschje buiten Maassluis, tusschen den Runmolen aldaar en den toren van Maasland;

de Oranjesluis even vrij of benoorden den hoek van den dijk van Rozenburg.

's Gravenhage, den 7den Maart 1857.

Voor den Minister voornoemd,
De Secretaris-Generaal,
Muller.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, aangezien de Masten van het in het *Goereesche Zeegat* gezonken Nederlandsche Barkschip *Gouverneur-Generaal Rochussen* thans zijn weggeslagen, bij dit wrak, naar de zijde des vaarwaters, is geplaatst geworden eene Wrakton, in de diepte van 36 palmen, met gewoon laag water, op de volgende peilingen en merken:

de toren van Goedereede Z. Z. O.;

het Westhoofd W. t. Z.;

de westelijkste molen, bij Ouddorp, eene handspaaks-lengte beoosten het mastbaken.

De peilingen zijn volgens het miswijzend kompas.

's Gravenhage, den 10den Maart 1857.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BEKENDMAKING.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat, ingevolge vroegere aankondiging, op heden bij Heeren Gedeputeerde Staten heeft plaats gehad de derde uitloting van tien aandeelen, ter aflossing van een kapitaal van

f 10,000, op de geldleening van f 63,000, tot bestrijding van eenige buitengewone uitgaven van het dienstjaar 1853, en dat bij die gelegenheid zijn uitgeloot de nommers 1, 5, 8, 11, 12, 37, 39, 44, 46 en 63, welke betaalbaar zijn ten kantore van den Betaalmeester te Leeuwarden op den 1sten Julij 1857.

Leeuwarden, den 23sten Maart 1857.

De Commissaris des Konings voornoemd,
VAN PANHUIJS.

MARINE.

Openbare Aanbesteding bij inschrijving op 's Rijks Werf te Hellevoetsluis, op Vrijdag den 10den April 1857, des middags ten 12 ure, van de navolgende werken, als:

1°. het uitdiepen van het Maritime Voordok te Hellevoetsluis;

2°. het schilderen van Gebouwen en de gedeeltelijke vernieuwing van den Vloer van het Gebouw der Dokmachines op 's Rijks Werf aldaar.

Inzage der bestekken en nadere inlichting kan verkregen worden ten bureele van den Equipagemeester en den Hoofdingenieur op voormelde Werf.

De inschrijvingsbiljetten zullen, op zegel en bevattende de aannemingssom in schrijfletters, met vermelding der namen van de borgen, voor ieder werk afzonderlijk, uiterlijk op bovengenoemden dag en uur, behoorlijk gecachetteerd, ter Secretarie van 's Rijks Werf te Hellevoetsluis moeten zijn ingeleverd; wordende na dien tijd geene meer aangenomen.

Hellevoetsluis, den 30sten Maart 1857.

De Directeur en Kommandant der Marine,
F. W. FREUDENBERG.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Kolonel, Directeur der Artillerie-Stapel- en Constructie-Magazijnen te Delft zal onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Heer Minister van Oorlog, op den 8sten April 1857, des middags ten 12 ure, op het Bureau zijner Directie, in de Hooftuinen, in het openbaar, aan den minstinschrijvende Aanbesteden de levering van:

60,000 pond Band-, Plaat- en Staafijzer, en
8,000 pond Geslagen Staal, plat, tot Veren;

en daarna van:

Hout, Velerhande Behoeften en Gereedschappen;

ten behoeve van voorschreven Magazijnen.

De Voorwaarden der Aanbesteding zullen, van heden af, ter lezing liggen: op het Bureau des Aanbesteders, op de Bureaux van de Heeren Commissarissen des Konings in de Provinciën, alsmede van den Heer Kommanderenden Officier der Artillerie te Maastricht, en in het Café des Pays-Bas, bij den Heer Möllenbeck, Botermarkt, te Amsterdam.

Delft, den 18den Maart 1857.

De Kolonel voornoemd,
STEUERWALD.

OPENBARE AANBESTEDINGEN TE NIJMEGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Nijmegen zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

1°. het Eenjarig Onderhoud der Metsel- en Timmerwerken;

2°. het Eenjarig Onderhoud der Aardewerken, Rijswerken, Beplantingen enz.;

3°. het Herstellen van het Leijen Dak op het Reduit van het Fort Kraijenhoff, van de Welpomp in de Sterreschans en van Vestingmuren te Nijmegen;

4°. het Herstellen van Bruggen;
alles onder het beheer der Genie te Nijmegen.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden den zevenden April 1857, des morgens ten tien ure, bij I. P. J. Lawende, in de Stads-herberg aan de Waal, te Nijmegen, alwaar van den 1sten dier maand de Bestekken zullen liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Nijmegen.

OPENBARE AANBESTEDINGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Brielle zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

1°. het Eenjarig Onderhoud van de Metsel- en Timmerwerken,

2°. het Eenjarig Onderhoud van Aarde- en Rijswerken en Beplantingen;
beide onder het beheer der Genie te Brielle.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden den 16den April 1857, des morgens ten elf ure, in het Logement bij Hartsenroth, te Brielle, alwaar van den 8sten April 1857 de Bestekken zullen liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Brielle.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Naarden zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

eene verwing van buitenwerken onder het beheer der Genie te Naarden.

Deze Aanbesteding zal geschieden den 8sten April 1857, des middags ten 12 ure, in het logement het Amsterdamsche Veerhuis, alwaar van den 1sten April 1857 het bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Naarden.

OPENBARE AANBESTEDINGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Muiden zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

1°. het Eenjarig Onderhoud van de Metsel- en Timmerwerken;

2°. het Eenjarig Onderhoud der Aardewerken en Beplantingen;
beide onder het beheer der Genie te Muiden en te Weesp.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden den veertienden April 1857, des morgens ten elf ure, in het Logement het Hof van Holland, alwaar van den 1sten April 1857 de Bestekken zullen liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Muiden.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 17den dezer, des middags ten 12 ure, zal door den Luitenant-Kolonel, belast met het toezigt over de Garnizoens-bakkerij te Alkmaar, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, publiek worden Aanbesteed de Leverantie van:

Vier Last Zeeuwsche Tarwe, Twee Last Roode of Rhijn-Tarwe, Twee Last Kubanka-Tarwe, en Een Last en Vijftien Mud Inlandsche of Pruissische Rogge, niet minder wegende dan: de Zeeuwsche 78, de Roode of Rhijn- en Kubanka-Tarwe 77 en de Rogge 73 Nederlandsch pond het mud.

De Voorwaarden dezer Aanbesteding zullen, van af heden, tot den dag der Aanbesteding, van des morgens 10 tot des namiddags ten 1 ure, ter lezing liggen op het Bureau van den Garnizoens-Kommandant, op den Achterweg bij de Garnizoens-infirmerie alhier. Zullende men gehouden zijn te zorgen dat het merk, op de laan te bieden monsters voorkomende, ook moet worden gesteld op den omslag waarmede het inschrijvingsbiljet wordt ingezonden.

Alkmaar, den 1sten April 1857.

De Luitenant-Kolonel voornoemd,
SNAAS.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

, De Regtsheeren-Commissarissen uit het Provinciaal Geregtshof van Friesland, tot het afnemen der examina van hen, die mogten verlangen naar het Ambt van Notaris te dingen, verwittigen bij deze de belanghebbenden, dat zij tot voorschreven einde zullen vaceren in het Paleis van Justitie te Leeuwarden, op Donderdag den zevenden Mei een duizend acht honderd zeven en vijftig, des voormiddags ten tien ure, en zullen gemelde belanghebbenden zich in tijds hebben aan te melden, bij behoorlijk verzoekschrift, overeenkomstig art. 13 der Wet op het Notaris-ambt van den 9den Julij 1842 (*Staatsblad* n°. 20).

En zal deze worden geïnsereerd in de *Staats-*, *Provinciale Friesche* en *Leeuwarder courant*, en aangeplakt aan het Gebouw van het Hof.

Leeuwarden, den 28sten Maart 1857.

Gedaan door ons Procureur-Generaal. *De Regtsheeren voornoemd,*
A. VEEN. DE TOUR VAN BELLINCHAVE.
W. W. BUMA.

, Bij Vonnis van de Arrondissements-regtbank te Amsterdam van 31 Maart 1857, is opgeheven verklaard de Curatele, waaronder *Johanna Elisabeth Balfour van Burleigh*, te Amsterdam, op haar eigen verzoek, is gesteld bij Vonnis der voormelde Regtbank van 16 Mei 1855.

Geschiedende aankondiging dezer opheffing van Curatele, ingevolge art. 517 in verband met artt. 498 en 499 Burgerlijk Wetboek.

De Officier van Justitie,
H. A. HAMAKER.

ECHTSCHEIDING.

Bij Vonnis der Arrondissements-regtbank te Gorinchem, tusschen *Dirk van Veldhoven*, Kleermaker, wonende te Schoonrewoerd, als Eischer, en zijne Echtgenoot *Marie van de Koppel*, hare verblijfplaats hebbende mede te Schoonrewoerd, als Gedaagde, den 2den December 1856 bij verstek gewezen, behoorlijk geregistreerd, en den 17den Januarij 1857 naar behooren aan de Gedaagde beteekend, is verklaard dat het Huwelijk tusschen partijen op den 20sten Augustus 1841 te Schoonrewoerd gesloten, door Echtscheiding is ontbonden, ten effecte regtens.

Geschiedende hiervan aankondiging ter voldoening aan Art. 311, n°. 3, van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

De Procureur voor den Eischer geoccupeerd hebbende,

[Kosteloos.] *Mr.* J. VAN TIENHOVEN.

, Bij onderhandsche Acte, dd. 28 Februarij 1857 te Weesp geteekend, aldaar geregistreerd en ter griffie van het Kantongeregt ingeschreven, blijkt, dat *Leendert van der Deijl*, te Weesp, zijne aldaar onder de Firma van *L. van der Deijl & Zoon* gevestigde fabriekage van Blaauwsel en Chocolade, benevens Handel in Lakmoes en Verwwaren, met den 15den Maart 1857 heeft gequiteerd, en dat van af dien datum dezelfde handel en fabrieage op gemelde Firma, zonder eenig deelgenootschap of interest van denzelven Heer *Leendert van der Deijl*, zal worden voortgezet door zijnen Zoon den Heer *Jacob Willem van der Deijl.*

, Wij ondergeteekenden, *Johan Cornelis Andriessen*, *Herman Visscher* en *Nicolaas Jan Esther Jacob van Eijk van Voorthuijsen*, Commissionnairs en Expediteurs, wonende te Utrecht, verklaren met onderling goedvinden de Vennootschap, als Commissionnairs en Expediteurs, onder de Firma *Andriessen en Visscher*, tusschen ons aangegaan, bij Acte op den 22sten December 1856 voor den Notaris *Jan Cornelis Dwars* te Utrecht verleden, te hebben Ontbonden, te rekenen sedert heden.

Utrecht, 31 Maart 1857.

J. C. ANDRIESSEN.
H. VISSCHER.
N. J. E. J. VAN EIJK VAN VOORTHUIJSEN.

BEURSPRIJZEN VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, DONDERDAG 2 APRIL 1857.

	pCt.			
NEDERL. W. Sch.	2 1/2	63 3/4	63 13/16	—
Dito dito	3	76 1/4	76 3/8	76 5/16
Dito dito	4	98 7/8	—	—
Syndicaat	3 1/2	91 5/8	91 3/4	—
Handel-maatsch.	4 1/2	—	—	—
BELGIE. Bij *Rothschild*	2 1/2	—	—	—
RUSL. Bij *Hope en Co.* 1798 en 1816	5	103 3/4	103 7/8	—
Dito 1828-1829	5	[illegible]	—	—
Dito 1840	4	84 7/8	85 1/4	84 7/8
Stieglitz	4	—	—	—
Dito 1854	5	94 7/8	95	—
Dito 1855	5	[illegible]	—	—
Engelsche	4 1/2	—	—	—

	pCt.		
SPANJE. Nieuwe 3 % thans	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Buitenlandsche	3	41 5/8	—
Binnenlandsche	3	38 1/2	[illegible]
PORTUG. Te Lond.	3	45 1/4	45 1/8
OOSTENR. Metall. 1816-1852	5	76 1/4	76 3/16
Dito Zilv. Nation.	5	77 7/8	78
Dito Zilver 1849-1854	5	86 3/8	86 5/16
Dito 1847-1852	4 1/2	[illegible]	[illegible]
BRAZ. Lond. 1824	[illegible]	[illegible]	[illegible]
MEXICO Londen	3	[illegible]	[illegible]
GRENADA	id.	[illegible]	—
VENEZUELA	id.	[illegible]	—

Lusteloze markt.

Londen, HEDEN.

Consols . . . 3 pCt. 93 1/4 à —

Parijs, HEDEN.

Fransche rente . . . 3 pCt. 69.95 à —

Weenen, [illegible]

Metalliek	5 pCt.	—	[illegible]
Nationale	5	—	[illegible]
Wissel Londen		—	[illegible]

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.